

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра професійної освіти та технологій за профілями

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
З МЕТОДИЧНИМИ РЕКОМЕНДАЦІЯМИ**

для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»
спеціальності 7.01010401 «Професійна освіта. Харчові технології»

Семестр – 2, тривалість практики – 4 тижні

Факультет професійної та технологічної освіти

2015-2016 навчальний рік

Програма педагогічної практики розроблена для студентів I курсу спеціальності 7.01010401 «Професійна освіта. Харчові технології».

Розробники: доцент Кравченко Т.В., викладач Філімонова І.А., майстер виробничого навчання Попова Н.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри професійної освіти та технологій за профілями

Протокол від “27” серпня 2015 року № 1

©УДПУ, 2015 рік

©Кравченко Т.В., Філімонова І.А., Попова Н.М.

Вступ

Педагогічна практика є обов'язковою складовою навчального процесу в педагогічному університеті, оскільки вона передбачає практичну професійну підготовку в умовах наближених до педагогічної діяльності викладача. Педагогічна практика забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх викладачів з їх практичною педагогічною діяльністю в умовах професійно-технічних навчальних закладів, сприяє формуванню творчого ставлення до педагогічної діяльності, визначає ступінь його практичної підготовки та рівень педагогічної майстерності.

Навчальну програму педагогічної практики розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів спеціальності 7.01010401 «Професійна освіта. Харчові технології», закону України "Про освіту". Вона відповідає «Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України».

Метою даної практики є формування практичних вмінь і навичок з методики професійного навчання; доведення змісту основних положень Державного стандарту професійно-технічної освіти на практиці; оволодіння майбутніми викладачами ПТНЗ теоретичними і методичними знаннями та вміннями проведення уроків виробничого навчання відповідно до нових тенденцій реформування освітньої галузі професійно-технологічної освіти з використання активних, інтерактивних методик, інформаційних засобів навчання.

Завдання педагогічної практики полягають у реалізації на практиці шляхів забезпечення освітньої, розвиваючої і виховної функції професійної підготовки учнів ПТНЗ; здійснення зв'язків техніко-технологічної і методичної підготовки майбутніх викладачів ПТНЗ з основами наук, інтеграція знань студентів про техніку, технологію харчової промисловості, оволодіння змістом роботи майстра виробничого навчання з організації, планування і матеріального забезпечення професійного навчання та виробничої праці учнів професійно-технічних навчальних закладів; підготовка і розробка необхідної документації для викладача спеціальної технології, майстра виробничого навчання.

Студенти під час практики виконують обов'язки класного керівника та викладачів спецдисциплін у відповідності з індивідуальним планом роботи.

Тривалість практики – 6 тижнів.

У процесі організації педагогічної практики необхідно враховувати індивідуальні особливості студентів, рівень їх соціальної зрілості, попередній досвід педагогічної діяльності, рівень загальноосвітньої та професійної підготовки.

Організація та керівництво практикою

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечують фахові викладачі кафедри. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням на факультеті здійснюють заступник декана та завідувач кафедрою. До керівництва практикою залучаються науково-педагогічні працівники, які мають педагогічний стаж роботи у професійно-технічних навчальних закладах не менше 2 років і забезпечують викладання фахових дисциплін.

Керівники педагогічної практики зобов'язані:

- згідно з угодами, укладеними між університетом та базовими закладами освіти проводити розподіл студентів-практикантів за учнівськими колективами.
- брати участь в організації і проведенні настановчих конференцій з практики: надавати необхідні рекомендації щодо проходження практики, проводити інструктаж з техніки безпеки і охорони праці, повідомляти про порядок звітності студентів щодо проходження практики;
- забезпечувати належний рівень проведення педагогічної практики згідно з програмою, перебуваючи у тісному контакті з викладачами відповідних кафедр та керівниками баз практик;
- контролювати умови праці студентів та проведення з ними на місці проходження практики обов'язкових інструктажів;
- контролювати виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку базового закладу освіти, контролює відвідування бази практики студентами й методистами;
- відбірково відвідувати заняття, виховні та інші заходи, які проводить студент-практикант, аналізувати та оцінювати їх, надавати методичну допомогу в оформленні документації;
- брати участь в організації та проведенні підсумкових конференцій із практики, підведенні підсумків практики та оцінюванні її результатів;
- обговорювати результати практики на засіданнях кафедри, ради факультету.

Методист навчальної дисципліни зобов'язаний:

- узгодити розподіл студентів за групами разом з керівником практики від вищого навчального закладу, а також керівником базового закладу освіти;

- допомагати студентам скласти індивідуальний план на весь період практики, конкретизувати відповідно з програмою зміст урочних та позакласних занять;
- організувати відвідування й обговорення студентами уроків та інших заходів, проведених досвідченими викладачами закладу;
- відвідувати уроки та виховні заходи студентів-практикантів, консультувати їх щодо підготовки до уроків та оформлення відповідної документації;
- проводити аналіз документації, поданої студентами, скласти звіт за наслідками практики;
- брати участь у захисті практики і вносити пропозиції щодо оцінки процесу та результатів практики.

Студент-практикант зобов'язаний:

1. До початку практики:

- своєчасно пройти медичний огляд та отримати допуск до роботи в загальноосвітніх навчальних закладах;
- з'явитися на настановчу нараду та одержати консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів і з'ясувати терміни їх здачі;
- пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці.

2. Під час проходження практики:

- своєчасно приїхати на місце проходження практики;
- скласти індивідуальний план роботи упродовж першого тижня практики і затвердити його у групового керівника;
- виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- дотримуватись правил охорони праці та безпеки життєдіяльності і виробничої санітарії;
- розробити графік проведення залікових занять та довести його до відома керівникам практики;
- відвідувати та робити аналіз занять своїх колег-практикантів;
- щоденно працювати за педагогічними напрямками, що визначені програмою практики;
- нести відповідальність за виконану роботу.

3. По завершенню педагогічної практики:

- здати звітну документацію методистам для перевірки;
- підготуватися до захисту практикки;
- взяти участь у роботі підсумкової конференції та оприлюднити результати педагогічної практики.

Інформаційний обсяг

Змістовий модуль I. Навчальна діяльність

1. Методична конференція, в ході якої студенти ознайомлюються з метою та змістом виробничої практики, методичними завданнями та формами звітності.

2. Ознайомлення студентів з системою роботи професійно-технічного навчального закладу (технічного коледжу або ліцею, відповідної групи, за якою вони закріплені):

- вивчати особливості засвоєння учнями ПТНЗ основних технологій харчової промисловості, меблевого виробництва, використовуючи навчальні посібники, та визначити основні поняття спецтехнологій;

- з'ясувати особливості сучасних технологій харчової промисловості, які вивчають учні;

- підготувати кваліфікаційну (пробну) роботу, техніко-технологічну документацію на виконання кваліфікаційної роботи за спеціальністю.

Змістовий модуль II. Виховна діяльність

1. Виконання функцій та обов'язків викладача спецдисциплін та старшого майстра, здійснення відповідної позаурочної виховної роботи:

- складання індивідуального плану виховної роботи з групою у відповідності з планом роботи навчального закладу;

- організація постійного спілкування з групою, проведення індивідуальної роботи з учнями;

- розробка та проведення 2 виховних заходів професійного спрямування.

2. Ознайомлення з формами естетичного виховання учнів ПТНЗ. Відвідування учнями виставок виробів під час складання кваліфікаційних екзаменів та тематичних виставок виготовлення продукції за спеціальністю.

3. Відвідування міських музеїв та картинної галереї. Проведення бесід за індивідуальним планом майстра виробничого навчання.

Змістовий модуль III. Методична діяльність

1. Навчально-методична робота:

- вивчення календарно-тематичного плану та поурочних планів зі спеціальності, структури та змісту теоретичних (техніко-технологічних) відомостей, особливостей їх викладання учням ПТНЗ;

- підготовка до теоретичних та практичних занять, відповідно докладне вивчення змісту роботи викладача спецтехнологій та майстра виробничого навчання;

- вивчення асортименту продукції, яку виготовляє група та пов'язаних з цим теоретичних відомостей, які мають засвоїти учні і відповідні професійні уміння

та навички виконання технологічних операцій;

- вивчення особливостей навчального процесу ПТНЗ на основі відвідування уроків як виробничого навчання, так і, теоретичних занять зі спецтехнології та спеціальних дисциплін різних викладачів;

- підготувати і провести 5-6 уроків зі спеціальної технології і 2-3 уроки спеціальних дисциплін у відповідності до календарно-тематичного планів викладача, планів виробничого навчання групи.

- відвідування уроків спецтехнології та спеціальних дисциплін різних викладачів; учнів групи, за якою закріплений студент-практикант.

- проводити докладний аналіз та самоаналіз відвіданих уроків теоретичного навчання і відповідно уроків проведених практикантом.

2. Оформлення звіту та необхідної документації.

3. Підсумкова конференція, в ході якої студенти звітують групами про результати виконання завдань практики.

Змістовий модуль IV. Дослідницька діяльність

1. Вивчення учнівського колективу групи, з якою буде працювати практикант:

- вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у групі в ході навчально-виховного процесу;

- вивчення психологічних особливостей учнів шляхом вивчення документації, бесід з учнями, проведення спостереження;

2. Збір матеріалів для написання наукових робіт:

- визначити стан засвоєння учнями техніко-технологічних понять, професійних умінь та навичок у ході проведення контрольних робіт, анкетувань, опитувань тощо;

- провести аналіз результатів контрольних робіт, опитувань та додаткових бесід з викладачами та майстрами; на основі цього визначити перешкоди, що знижують якість навчального процесу в ПТНЗ;

- виробити припущення (гіпотезу) з приводу причин даного явища та можливих шляхів його усунення;

- робота з літературою за даною проблемою, визначення предмету, об'єкту, завдань дослідницької роботи, виконання завдань за темою дослідження.

3. Описати досвід роботи викладача спеціальної технології, майстра виробничого навчання, за яким закріплений студент.

Підведення підсумків практики:

Захист педагогічної практики відбувається в формі короткої доповіді студента, керівника з наступним обговоренням комісії. Оцінювання практики студентів відбувається згідно шкали оцінювання ESTS:

- студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання груповому керівнику педагогічної практики після закінчення терміну практики;
- загальна форма звітності за практику – це подання письмового звіту, який підписаний безпосередньо керівником від бази практики з оцінкою діяльності студента під час практики;
- письмовий звіт разом з іншими документами подається на перевірку керівникам – методистам, за якими закріплений студент;
- звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції;
- захист результатів практики відбувається на засіданні комісії у присутності керівника практики, викладачів фахових методик, педагогіки та психології. Комісія приймає залік у студентів на базах практики в останні дні її проходження або у вищому навчальному закладі протягом 3 днів після завершення практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії;
- підсумкова конференція проводиться після закінчення практики;
- підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів;
- після закінчення педагогічної практики студенти повинні здати керівнику педагогічної практики факультету відповідну документацію.

Оцінка за проходження педагогічної практики студентів відбувається згідно критеріїв (Таблиця 1).

Примітка: студент, який не виконав програму практики без поважних причин, отримує негативну оцінку з практики і відраховується з вищого навчального закладу. В разі подання студентом неякісного звіту та несвоєчасної здачі іншої документації або лише її частини чи відсутності студента на підсумковій конференції без поважних причин – оцінка знижується.

Матеріали, які потрібно подати студентами 5 курсу до захисту переддипломної практики

Звіт про педагогічну практику, в якому відобразити:

- аналіз проведеної в період педагогічної практики роботи (чому навчилися, яких досягли результатів, які виявили пропуски і недоліки в своїй підготовці і ін.);

- пропозиції по вдосконаленню професійної підготовки і організації педагогічної практики.

1. Розробка та проведення п'яти уроків з теоретичного навчання.
2. Повний аналіз уроків викладача спецтехнологій.
3. Аналіз та самоаналіз уроків з спецтехнології та спеціальних дисциплін різних викладачів. Розробка сценарію позакласного виховного заходу з основного фахового предмету та його проведення, затверджений методистами та вчителем.
4. Проведення виховного заходу та його план конспект (2 виховні години).
5. Відгук-характеристика на студента-практиканта з місця проходження педагогічної практики.
6. Звіт студента про проведену роботу під час проходження практики.
7. Відомості про проведення виховних заходів, оцінених викладачем та старшим майстром виробничого навчання, завірених дирекцією ПТНЗ.

Критерії оцінювання навчальної педагогічної практики студентів 9 семестр

Таблиця 1

№ п/п	Зміст виконаної роботи студентом	Кількість балів
1.	Розробка всіх планів уроків теоретичного (практичного) навчання групи	0-15
2.	Розробка наочності чи іншого дидактичного матеріалу для одного теоретичного чи практичного уроків	0-10
3.	Повний самоаналіз всіх проведених уроків із спецтехнології та спеціальних дисциплін різних викладачів	0-5
4.	Аналіз уроків одногрупників із спецтехнологій та спеціальних дисциплін	0-5
5.	Вивчення досвіду роботи викладача чи майстра виробничого навчання	0-10
6.	Розробка сценарію позакласного виховного заходу з основного фахового предмету та його проведення: а) розробка плану-конспекту заходу; б) проведення заходу	0-15 0-5 0-10
7.	Проведення виховного заходу з групою та його план конспект (2 виховні години)	0-10

8.	Позитивний відгук адміністрації ПТНЗ	0-10
9.	Проведення поточної виховної роботи у ПТНЗ з обов'язковою фіксацією в індивідуальному плані студента (перевірка робочих зошитів учнів у закріпленій групі, індивідуальні бесіди з учнями, допомога майстру у різних видах методичної діяльності тощо)	0-5
10.	Захист практики (представлення презентацій):	0-10
	а) з фахових дисциплін;	0-5
	б) з педагогіки	0-5
11.	Вчасно подана документація	0-5
	Загальна сума балів	100

Шкала оцінювання:

90-100 балів — *відмінно* (A);

75-89 балів — *добре* (B, C);

60-74 балів — *задовільно* (D, E);

35-59 балів — *незадовільно* з можливістю повторного складання (FX);

1-34 балів — *незадовільно* з обов'язковим повторним курсом (F).

Структура уроку виробничого навчання

План уроку має відображати наступні питання:

- розподіл учнів за робочими місцями;
- зміст та послідовність проведення вступного, поточного, заключного інструктування;
- виконання вправ для вивчення прийомів і способів роботи за темою уроку;
- забезпечення учнів навчальними роботами, інструментом, інструкційно-технологічною документацією;
- організація контролю за виконанням прийомів роботи і технології, за дотриманням правил техніки безпеки та гігієни праці;
- переміщення учнів по робочих місцях відповідно до графіку;
- організація роботи з відстаючими.

В результаті всієї підготовчої роботи майстер складає план уроку.

План уроку

Дата

Група №

Заняття № (з календарно-тематичного плану)

Тема уроку

Мета уроку

Навчально-виробнича робота

Обладнання і матеріали

Час уроку (якщо плануються уроки різної тривалості)

Хід уроку

I. Організаційна частина

- перевірка присутніх
- призначення чергових

II. Актуалізація опорних знань із спеціальної технології

- перелік обговорюваних запитань із зазначенням методу проведення та відповідей учнів;
- висновок, який робить майстер на прикінєць обговорення.

III. Повідомлення завдань уроку

- конкретизація мети уроку через зміст виконуваних робіт

IV. Підсилення навчально - трудової мотивації учнів до практичної роботи

Що будемо сьогодні робити і для чого: розкрити короткий зміст практичної роботи, обговорення зразків майбутніх виробів, коротке обґрунтування виконуваних робіт

V. Вступне інструктування

5.1 Самостійна практична робота учнів (зміст практичної роботи у вигляді розробки технологічної документації, короткого опису послідовності виконання технологічного процесу)

5.2 Пояснення і показ трудових прийомів роботи:

- перелік теоретичних питань, на які необхідно звернути увагу учнів
- перелік практичних питань, на які майстер звертає увагу учнів

VI. Поточний інструктаж

6.1 Перелік питань, на які необхідно акцентувати увагу учнів щоб уникати помилок в роботі

6.2 Зміст фронтального інструктування

6.3 Зміст індивідуального інструктування

VII. Заключний інструктаж

Аналіз допущених помилок в роботі, демонстрація кращих робіт

VIII. Домашнє завдання

**Календарно-тематичний план теоретичної підготовки
(занять спеціальної технології)**

Варіант титульної сторінки

Календарно-тематичний план уроків

_____ групи _____ ліцею _____

викладача спеціальної технології

Прізвище, ім'я, по-батькові

Варіант робочої сторінки календарно-тематичного плану

№	Назва розділу, теми уроку	Дата проведення	Кількість годин	Домашнє завдання

Список рекомендованої літератури

1. Батышев С.Я. Профессиональная педагогика: учеб. для студентов, обучающихся по пед. пед. и направлениям / С.Я. Батышев. – М.: Ассоц.«Проф. образование», 1997. – 512 с.
2. Гуревич Р.С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: Монографія – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. - 410 с.
3. Гин А. А. Приемы педагогической техники: Свобода выбора. Открытость. Деятельность. Обратная связь. Идеальность: пособие для учителя / А.А. Гин. – 4-е изд. – М.: Вита-Пресс, 2002. – 88 с.
4. Кругликов Г.И. Методика профессионального обучения с практикумом: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Г. И. Кругликов. – М.: Издат. центр «Академия», 2005. – 288 с.
5. Методика профессионального обучения: учеб. программа дисциплины / сост.: Т.Г. Дулинец, С.И. Почкутов, Т.В. Сильченко, А.С. Степанова-Быкова. – Красноярск: ИПК СФУ, 2009. – 48 с. (Методика профессионального обучения: УМКД № 1513/1115-2008 / рук. творч. коллектива Т. Г. Дулинец).
6. Методика профессионального обучения: практикум / А.С. Степанова-Быкова, Е.Е. Савченко, А.С. Карманова, О.В. Константинова. – Красноярск: ИПК СФУ, 2009. – 99 с. (Методика профессионального обучения: УМКД № 1513/1115-2008 / рук. творч. коллектива Т.Г. Дулинец).
7. Морева Н.А. Педагогика среднего профессионального образования: учеб. пособие для студентов высш. учеб. пед. заведений / Н.А. Морева. – М.: Издат. центр «Академия», 2001. – 272 с.
8. Общая и профессиональная педагогика: учеб. пособие для студентов пед. вузов / под ред. В.Д. Симоненко. – М.: Вентана-Граф, 2006. – 368 с.
9. Актуальні питання трудового і профільного навчання та професійної підготовки // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. - №1. – С.17-18.
10. Ярошенко О.Г. Проблемы групповой навчальної діяльності школярів: Дидактико-методичний аспект. – К.: Станіца, 1999. – 245 с.